

Sygn. akt I C 293/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 marca 2021 r.

Sąd Rejonowy w Piszcu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Anna Lisowska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Judyta Masłowska

po rozpoznaniu w dniu 2 marca 2021 r. w Piszcu

sprawy z powództwa Agencji Mienia Wojskowego Oddziału (...) w O.

przeciwko M. P.

o zapłatę

o r z e k a :

I. Powództwo oddala.

II. Zasądza od powoda Agencji Mienia Wojskowego Oddziału (...) w O. na rzecz pozwanego M. P. tytułem zwrotu kosztów procesu kwotę 3 617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, do dnia zapłaty.

Sygn. akt I C 293/20

UZASADNIENIE

Agencja Mienia Wojskowego Oddział (...) w O. wytoczył powództwo przeciwko M. P. o zapłatę kwoty 30 180 złotych.

W uzasadnieniu wskazała, że pozwany w dniu 13 września 2010 roku złożył do Dyrektora Oddziału (...) Agencji Mienia Wojskowego w O. wniosek o wypłatę świadczenia mieszkaniowego w związku ze służbą w garnizonie O.. Pozwany z dniem 1 lipca 2011 roku utracił prawo do świadczenia mieszkaniowego, które było wypłacane do dnia 31 stycznia 2017 roku.

W wyniku przeprowadzonego przez Oddział postępowania wyjaśniającego, ustalono, że żołnierz w okresie od 1 lipca 2011 roku do 9 września 2011 roku pełnił służbę zawodową w garnizonie G.. Następnie został zwolniony z zajmowanego stanowiska i z dniem 10 września 2011 roku został ponownie wyznaczony na stanowisko służbowe w garnizonie O.. Pozwany nie poinformował o powyższym powoda, przez co zaniechał wymaganiom proceduralnym. Nie złożył także nowych wniosków o przydział kwatery lub innego lokalu mieszkalnego, co powinien uczynić zgodnie z ustawą o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

W dniu 30 lipca 2013 roku pozwany został zawiadomiony o zbliżającym się terminie obowiązywanie kontraktu i braku dokumentacji o dalszej służbie w garnizonie O.. W odpowiedzi pozwany nadesłał oświadczenie informujące, że od 19 stycznia 2010 roku pełni nieprzerwaną służbę w garnizonie O.. Powód opierając się na zgromadzonej dokumentacji kontynuował wypłatę świadczenia mieszkaniowego, w przekonaniu, że żołnierz od momentu przyznania tj. od 1 lipca

2010 roku nie zmieniał miejsca pełnienia zawodowej służby wojskowej. Pozwany zmienił miejsce pełnienia służby dwukrotnie i pomimo ciężącego na nim obowiązku nie powiadomił organu o zmianie garnizonu. Pozwany będąc żołnierzem służby zawodowej przez cały czas pełnienia służby w garnizonie G. nie składał wniosku o przydział kwatery lub innego lokalu mieszkalnego, co skutkowało niemożnością wszczęcia postępowania w sprawie wypłaty świadczenia mieszkaniowego za ten okres. Ponadto pełniąc służbę od dnia 10 września 2011 roku w garnizonie O. do dnia 30 marca 2017 roku pozwany nie występował z kolejnym wymaganym wnioskiem o przydział kwatery lub innego lokalu mieszkalnego oraz wypłatę świadczenia mieszkaniowego.

Powódka wskazała, iż wobec powyższego doszło do nadpłaty świadczenia mieszkaniowego za okres od dnia 1 lipca 2011 roku do dnia 31 stycznia 2017 roku. W kwocie 30 180 złotych.

Powódka podjęła próby informowania i wezwania do zapłaty nienależnie pobranego świadczenia wezwaniami z dnia 15 marca 2017 roku i 5 września 2017 roku. Do dnia wniesienia pozwu należności nie zostały w całości uregulowane.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 17 czerwca 2020 roku Sąd Rejonowy w Piszku nakazał pozwanemu zapłacić na rzecz powoda całość dochodzonego roszczenia wraz z kosztami postępowania.

Pozwany M. P. wniósł sprzeciw od wydanego nakazu zapłaty zaskarżając go w całości.

W uzasadnieniu wskazał, że zawodową służbę wojskową pełnił nieprzerwanie wyłącznie w Jednostce Wojskowej (...) od 19 stycznia 2010 roku do chwili obecnej.

Wskazał, że w jego ocenie treść przepisu statuującego po stronie żołnierza zawodowego obowiązek powiadomienia należy interpretować w kontekście uregulowań prawnych wynikających z art. 21 ust. 1-5 ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej, bowiem obowiązek wynikający z art. 24 ust. 5 ww ustawy jest odniesiony przez ustawodawcę do obowiązku powiadomienia przez żołnierza o okolicznościach mających wpływ na posiadanie przez żołnierza prawa do zakwaterowania jako takiego, natomiast nie odnosi się do okoliczności wpływających wyłącznie na ustalenie wysokości świadczenia mieszkaniowego.

Podkreślił, że krótkotrwałe przeniesienie na stanowisko służbowe do G. przez jednostkę macierzystą stacjonującą w dwóch garnizonach: o. i g., w żaden sposób nie wygenerowało okoliczności, które miałyby wpływ na utratę jego prawa do zakwaterowania.

Wskazał, że po jego stronie nie zaistniały żadne okoliczności faktyczne, które pozbawiłyby go prawa do zakwaterowania. Podniósł, że skoro nie utracił prawa do zakwaterowania i przez cały okres służby wykonywał obowiązki na wyznaczonych stanowiskach to bezpodstawne jest pozbawienie go prawa do wypłaty świadczenia mieszkaniowego za okres ponad 5 lat.

Jednocześnie M. P. podniósł zarzut przedawnienia roszczenia. W uzasadnieniu podniósł, że przedmiotowe roszczenie stosownie do treści art. 118 k.c. przedawniło się z upływem lat trzech od dnia jego wymagalności. Za początek biegu terminu przedawnienia należy przyjąć dni wypłaty świadczeń mieszkaniowych w poszczególnych miesiącach w okresie, w którym miało być nadpłacone świadczenie mieszkaniowe.

Sąd ustalił, co następuje:

M. P. 19 stycznia 2010 roku rozpoczął służbę wojskową w Jednostce Wojskowej (...) w garnizonie o..

M. P. 13 września 2010 roku złożył do Dyrektora Oddziału (...) Agencji Mienia Wojskowego w O. wniosek o wypłatę świadczenia mieszkaniowego w związku ze służbą w garnizonie O..

Z dniem 1 lipca 2011 roku M. P. został przeniesiony do garnizonu g., a następnie z dniem 10 września ponownie została przeniesiony do garnizonu o..

O powyższych zmianach nie poinformował Oddziału regionalnego w O., nie złożył także nowych wniosków o przydział kwatery lub innego lokalu mieszkalnego.

We wniosku o wypłatę świadczenia mieszkaniowego z 13 września 2010 roku M. P. wskazał, że pełni służbę wojskową w garnizonie w O. od dnia 19 stycznia 2010 roku do dnia 18 lipca 2011 roku.

Pismem z 10 sierpnia 2011 roku Wojskowa Agencja Mieszkaniowa (obecnie Agencja Mienia Wojskowego) poinformowała, że z uwagi na fakt, że (...) Brygada Zmechanizowana zlokalizowana jest w dwóch garnizonach, w których obowiązują różne współczynniki świadczenia mieszkaniowego oraz wyjaśniła, że żołnierz zawodowy zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić dyrektora oddziału regionalnego o wszelkich okolicznościach mających wpływ na jego prawo do zakwaterowania. Wskazano jednocześnie, że skutki braku powiadomienia organów Agencji o zaistniałych zmianach obciążają żołnierza.

Pozwany nie dochował obowiązku poinformowania Agencji Mienia Wojskowego o zmianie garnizonu.

Pismem z dnia 1 lipca 2013 roku M. P. oświadczył, że w trakcie pobierania świadczenia mieszkaniowego, że od 19 stycznia 2010 roku pełnił nieprzerwanie służbę w jednostce wojskowej (...) w garnizonie O..

Zawiadomieniem z dnia 7 sierpnia 2013 roku Wojskowa Agencja Mieszkaniowa (obecnie Agencja Mienia Wojskowego) poinformowała, że M. P. przywrócono wypłatę świadczenia mieszkaniowego i ponownie umieszczono na wykazie żołnierzy zawodowych do wypłaty przedmiotowego świadczenia od miesiąca sierpnia 2013 roku z uwzględnieniem współczynnika garnizonu O..

Z załączonego do wniosku o wypłatę świadczenia mieszkaniowego z dnia 21 grudnia 2016 roku zaświadczenia wynika, iż M. P. pełnił służbę w garnizonie O. od dnia 10 września 2011 roku.

(okoliczności bezsporne; dowód: kserokopia kontraktu na pełnienie zawodowej służby wojskowej k. 41; kserokopia wniosku pozwanego z 13.09.2010r. k.44-46; kserokopia informacji pozwanego k. 39; kserokopia wniosku pozwanego wraz z zaświadczeniem k.36-38; pismo WAM z 10.08.2011r. k. 83; kserokopia rozkazu personalnego z 21.06.2011 k. 98; kserokopia rozkazu personalnego z 24.08.2011r. k. 99; zeznania świadka A. W. k.118; zeznania świadka A. S. k.125v; kserokopia zawiadomienia z dnia 7.08.2013r. k. 139)

Pismem z 15 marca 2017 roku Agencja Mienia Wojskowego wezwała M. P. do zwrotu nadpłaconego świadczenia za okres od 1 lipca 2011 roku do 31 stycznia 2017 roku w wysokości 30 180 złotych w terminie 14 dni od otrzymania wezwania.

Pismem z 5 września 2017 roku Oddział (...) Agencji Mienia Wojskowego w O. wezwał M. P. do zapłaty kwoty 30 180 złotych. Wezwanie zostało doręczone 11 września 2017 roku.

Dyrektor Oddziału (...) Agencji Mienia Wojskowego w O. decyzją z dnia 5 grudnia 2018 roku zobowiązał M. P. do zwrotu należności z tytułu nienależnie wypłaconego świadczenia mieszkaniowego za okres od dnia 1 lipca 2011 roku do dnia 31 stycznia 2017 roku. Decyzja została doręczona 12 grudnia 2018 roku.

M. O. się od powyższej decyzji składając jednocześnie wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia odwołania. Postanowieniem z dnia 23 stycznia 2019 roku Agencja Mienia Wojskowego odmówiła przywrócenia terminu do wniesienia odwołania od wyżej wymienionej decyzji. M. P. wniósł skargę na powyższe postanowienie. Wyrokiem Sądu Administracyjnego w W. z 11 lipca 2019 roku w sprawie sygn. akt Sa/Wa 583/19 Sąd oddalił skargę.

(dowód: kserokopia decyzji z 5.12.2018r. wraz z potwierdzeniem doręczenia k. 27-29; dowód kserokopia wezwania do zapłaty z dnia 5.09.2017r. wraz z dowodem doręczenia. k. 30-22; kserokopia wyroku z 11.07.2019 r. sygn. akt Sa/Wa 583/19 wraz z uzasadnieniem k. 8-12; postanowienie z 23.01.2019r. k. 14-15; kserokopia wniosku o przywrócenie

terminu oraz odwołania M. P. k. 19-25; wezwanie do zapłaty wraz z zestawieniem nienależnie pobranych świadczeń mieszkaniowych oraz potwierdzeniem doręczenia k. 33-35)

M. P. otrzymywane świadczenia wydatkował na bieżąco. Mieszkał z matką i dokładał do utrzymania. Nie posiada już przedmiotowych pieniędzy.

(dowód: zeznania M. P. k. 157v)

Sąd zważył, co następuje:

Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie budzi wątpliwości, że pozwany pobierał świadczenie mieszkaniowe w spornym okresie od 1 lipca 2011 roku do 31 stycznia 2017 roku, w łącznej kwocie 30 180 złotych. Bezsporne jest również to, iż pozwany nie poinformował o dwukrotnej zmianie garnizonu, która miała miejsce w 2011 roku.

Stosownie do art. 410 § 2 k.c. świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Natomiast zgodnie z treścią art. 118 k.c., jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - 3 lata. Nie ulega wątpliwości, że świadczenie mieszkaniowe mieści się w zakresie świadczeń okresowych, dlatego termin przedawnienia roszczeń wynikających z tego rodzaju umów wynosi 3 lata. Chyba, że wierzyciel uzyska orzeczenie sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczenie sądu polubownego, stwierdzające jego roszczenie, wówczas termin przedawnienia wynosił będzie lat 10 (art. 125 § 1 k.c.). Z dokumentów przedłożonych przez stronę powodową nie wynika, aby w przeszłości poprzednik prawny powoda uzyskał orzeczenie sądu stwierdzające przedmiotowe roszczenie, dlatego w niniejszej sprawie obowiązuje trzyletni termin przedawnienia.

Z przepisu art. 120 § 1 zd. 1 k.c. wynika, że bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia wymagalności roszczenia, ale zdanie drugie przewiduje od tej zasady wyjątek dotyczący między innymi roszczeń wynikających z zobowiązań bezterminowych, w tym roszczeń o zwrot nienależnego świadczenia, których wymagalność zależy od podjęcia określonej czynności przez wierzyciela, np. wezwania dłużnika do zapłaty.

W przypadku roszczeń wynikających z zobowiązań bezterminowych, bieg terminu przedawnienia ma swój początek z dniem, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie i to niezależnie od stanu świadomości uprawnionego, co do przysługiwania mu roszczenia kondycyjnego. W tym zakresie rozstrzyga tylko obiektywnie ustalony najwcześniejszy możliwy termin wezwania dłużnika przez wierzyciela do wykonania zobowiązania, a w przypadku zobowiązania o zwrot nienależnie spełnionego świadczenia jest nim zasadniczo chwila spełnienia tego nienależnego świadczenia (vide: Wyrok SA w Szczecinie z 15.03.2017 r., I ACa 1023/16, LEX nr 2307624).

Wobec powyższego, mając na uwadze datę wytoczenia przedmiotowego powództwa (22 stycznia 2020 roku), podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia należy uznać za zasadny, co do roszczenia zwrotu nienależnego świadczenia za okres od 1 lipca 2011 roku do 31 grudnia 2016 roku.

Strona powodowa nie udowodniła, aby w niniejszej sprawie doszło do przerwania biegu przedawnienia. Zgodnie z art. 123 § 1 pkt 1 k.p.c., bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Powódka nie przedstawiła na tę okoliczność żadnych dowodów.

Również czynność procesowa podjęta przez powódkę, a polegająca na wniesieniu niniejszego pozwu o zapłatę w dniu 22 stycznia 2020 roku nie przerwała biegu terminu przedawnienia co do świadczeń za okres od 1 lipca 2011 roku do 31 grudnia 2016 roku, gdyż została podjęta już po upływie tegoż terminu.

W tym stanie sprawy, uznając, iż roszczenie powódki względem pozwanego M. P., wynikające z nienależnego świadczenia, w większości uległo przedawnieniu, do zapłaty pozostała bowiem jedynie kwota 480 zł, Sąd na podstawie art. 118 k.c. w zw. art. 117 § 2 k.c. powództwo oddalił.

Należy również zaznaczyć, że nienależne świadczenie jest szczególnym przypadkiem bezpodstawnego wzbogacenia. Świadczenie to odróżnia się od pozostałych przypadków bezpodstawnego wzbogacenia źródłem powstania, bowiem do zaistnienia tego zobowiązania dochodzi w wyniku spełnienia świadczenia przez zubożonego, a nie poprzez jakiegokolwiek inne przesunięcia majątkowe, niebędące świadczeniem (jak w pozostałych wypadkach bezpodstawnego wzbogacenia). Jednocześnie zachodzi brak podstawy prawnej tego świadczenia.

Przepisy ogólne o bezpodstawnym wzbogaceniu (art. 405-409 k.c.) znajdują w przypadku nienależnego świadczenia bezpośrednie, a nie tylko odpowiednie zastosowanie. Nie oznacza to jednak, że z praktycznego punktu widzenia jest obojętne, czy dane wzbogacenie jest kwalifikowane z art. 405, czy też z art. 410. Jeżeli bowiem dane wzbogacenie ma postać nienależnego świadczenia, roszczenie o zwrot poddane jest szczególnej regulacji, odmiennej od treści art. 405 (przede wszystkim świadome spełnienie świadczenia nienależnego powoduje, z wyjątkami określonymi w art. 411 pkt 1, wyłączenie roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia (tzw. kondykcji), a ponadto kondykcja nie wchodzi w grę, jeśli przysporzenie jest zgodne z zasadami współżycia społecznego – art. 411 pkt 2) (tak: K. Kołakowski, w: G. Bieniek i in., Komentarz... Zobowiązania, t. 1, 2011, s. 271, oraz wyrok Sądu Rejonowego w Garwolinie z dnia 9 lutego 2017 r., Sygn. akt: I C 756/15).

Art. 409 k.c. przewiduje, że obowiązek zwrotu korzyści lub zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu.

Nie każde zużycie w dobrej wierze bezpodstawnie uzyskanego świadczenia powoduje w myśl art. 409 k.c. wygaśnięcie obowiązku zwrotu świadczenia. Następuje to tylko wtedy, gdy zużycie korzyści nastąpiło w sposób bezproduktywny, konsumpcyjny, tj. gdy wzbogacony, w zamian tej korzyści, nie uzyskał ani korzyści zastępczej, ani zaoszczędzenia wydatku, gdy wydatek miał miejsce tylko dlatego, że uprzednio uzyskał on korzyść, bez której nie poczyniłby tego wydatku. Jeżeli natomiast w zamian za zużytą korzyść wzbogacony uzyskał do swojego majątku jakąkolwiek inną korzyść majątkową (np. mienie czy zwolnienie z długu, który w ten sposób spłacił), nie można uznać, że nie jest już wzbogacony, bowiem w wyniku dokonania tego wydatku, w jego majątku pozostaje korzyść w postaci zwiększenia aktywów bądź zmniejszenia pasywów (Vide: Wyrok SN z 24.01.2014 r., V CNP 13/13, LEX nr 1430402).

Pozwany otrzymane świadczenie mieszkaniowe zużył dokładając swojej matce do utrzymania mieszkania. Nie uzyskał żadnej korzyści, ani też nie poczynił z tego tytułu żadnych oszczędności. Trudno też oczekiwać, że pozwany zużywając świadczenie mieszkaniowe powinien liczyć się z obowiązkiem zwrotu. Sąd uznał, że pozwany nie jest bezpodstawnie wzbogacony, a obowiązek zwrotu otrzymanego świadczenia wygasł na podstawie art. 409 k.c. Dlatego też Sąd oddalił powództwo również w części dotyczącej roszczenia za okres od 1 stycznia 2017 roku do 31 stycznia 2017 roku.

Na marginesie należy wskazać, że żądanie zwrotu przedmiotowego świadczenia jest niezgodne z zasadami współżycia społecznego albowiem pozwany zmieniając garnizon miał prawo nawet do wyższego świadczenia mieszkaniowego. Okoliczność wyznaczenia pozwanego w ramach tej samej jednostki wojskowej w innej miejscowości przypisanej do innego garnizonu miała wpływ jedynie na wysokość należnego pozwanemu świadczenia mieszkaniowego, a nie na sam fakt posiadania prawa do zakwaterowania, które to jest określone w art. 21 ust. 1 ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Ponadto przez okres pobierania świadczenia mieszkaniowego pozwany wykonywał obowiązki żołnierza kontraktowego i zgodnie ze złożonym wnioskiem z 13 września 2010 roku przysługiwało mu prawo do świadczenia mieszkaniowego. Przeniesienie do garnizonu w G. miało charakter krótkotrwały i odbyło się w ramach tej samej jednostki wojskowej. Sąd dał wiarę pozwanemu, że po powrocie do garnizonu O. nie został poinformowany o konieczności dopełnienia formalności związanych z wypłacaniem świadczenia mieszkaniowego.

Wskazać również należy, że Dyrektor Oddziału (...) Wojskowej Agencji Mieszkaniowej w O. w piśmie z dnia 7 sierpnia 2013 roku zawiadomił pozwanego, że w związku z dostarczonymi do Oddziału (...) Wojskowej Agencji Mieszkaniowej w O. dokumentami, od dnia 19 lipca 2013 roku przywrócono wpłatę świadczenia mieszkaniowego i ponownie umieszczono na wykazie żołnierzy zawodowych do wypłaty przedmiotowego świadczenia od miesiąca sierpnia 2013 roku z uwzględnieniem współczynnika O., co oznacza, że świadczenie było wypłacane zgodnie z przepisami prawa.

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął w oparciu o § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.) oraz art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. W tym przypadku na kwotę 3 617 zł składa się - kwota 3 600 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz kwota 17 złotych tytułem zwrotu opłaty od udzielonego pełnomocnictwa.